

$$1 + 1/2^2 + 1/3^2 + 1/4^2 + \dots = \pi^2/6$$

Εισαγωγή

Όλοι λίγο πολύ γνωρίζουμε ότι η σειρά $\sum_{n=1}^{+\infty} \frac{1}{n^2}$ συγκλίνει. Με τι όμως ισούται το αποτέλεσμα αυτής τής άπειρης πρόσθεσης;

Θα δείξουμε ότι

$$\sum_{n=1}^{+\infty} \frac{1}{n^2} = \frac{\pi^2}{6}$$

και φυσικά αυτό δε θα γίνει “με το χέρι”, αλλά χρησιμοποιώντας κάποια Αρμονική Ανάλυση και πιο συγκεκριμένα θεωρία σειρών Fourier.

Βασικά εργαλεία από σειρές Fourier

Θεωρούμε $f \in L^2((-\frac{1}{2}, \frac{1}{2}]) = \{g : (-\frac{1}{2}, \frac{1}{2}] \rightarrow \mathbb{R} \mid \int_{(-\frac{1}{2}, \frac{1}{2}]} g^2 < +\infty\}$ και την επεκτείνουμε, λαμβάνοντας κόπες της, σε 1-περιοδική συνάρτηση σ' όλο το $\mathbb{R}$. Οι συντελεστές Fourier τής f ορίζονται ως εξής

$$\hat{f}(n) = \int_{(-\frac{1}{2}, \frac{1}{2}]} f(x) e^{-2\pi i n x} dx, \quad n \in \mathbb{Z}$$

και η σειρά Fourier της

$$\sum_{n \in \mathbb{Z}} \hat{f}(n) e^{2\pi i n x}.$$

Για μια τέτοια f ισχύει η ισότητα Parseval

$$\sum_{n \in \mathbb{Z}} |\hat{f}(n)|^2 = \int_{(-\frac{1}{2}, \frac{1}{2}]} |f(x)|^2 dx.$$

Απόδειξη

Έστω

$$f(x) = x, \quad x \in \left(-\frac{1}{2}, \frac{1}{2}\right]$$

και την επεκτείνουμε σε 1-περιοδική σ' όλο το $\mathbb{R}$. Προφανώς $f \in L^2\left(\left(-\frac{1}{2}, \frac{1}{2}\right]\right)$.
Επιπλέον,

$$\begin{aligned}\hat{f}(0) &= \int_{-\frac{1}{2}}^{\frac{1}{2}} f(x) dx \\ &= 0,\end{aligned}$$

διότι f περιττή και για κάθε $n \neq 0$ έχουμε

$$\begin{aligned}\hat{f}(n) &= \int_{-\frac{1}{2}}^{\frac{1}{2}} x e^{-2\pi i n x} dx \\ &= \int_{-\frac{1}{2}}^{\frac{1}{2}} x \left(-\frac{e^{-2\pi i n x}}{2\pi i n} \right)' dx \\ &= \left[-x \frac{e^{-2\pi i n x}}{2\pi i n} \right]_{-\frac{1}{2}}^{\frac{1}{2}} + \int_{-\frac{1}{2}}^{\frac{1}{2}} \frac{e^{-2\pi i n x}}{2\pi i n} dx \\ &= \frac{1}{2\pi i n} \left(-\frac{1}{2} e^{-\pi i n} - \frac{1}{2} e^{\pi i n} + \left[-\frac{e^{-2\pi i n x}}{2\pi i n} \right]_{-\frac{1}{2}}^{\frac{1}{2}} \right) \\ &= \frac{1}{2\pi i n} \left(-(-1)^n + \frac{1}{2\pi i n} (e^{-\pi i n} - e^{\pi i n}) \right) \\ &= -\frac{(-1)^n}{2\pi i n}.\end{aligned}$$

Τώρα, από Parseval

$$\sum_{n \in \mathbb{Z}, n \neq 0} \frac{1}{4\pi^2 n^2} = \int_{-\frac{1}{2}}^{\frac{1}{2}} x^2 dx, \quad (1)$$

όπου

$$\begin{aligned}\sum_{n \in \mathbb{Z}, n \neq 0} \frac{1}{4\pi^2 n^2} &= \frac{1}{4\pi^2} \lim_N \sum_{\substack{n=-N \\ n \neq 0}}^N \frac{1}{n^2} \\ &= \frac{1}{4\pi^2} \lim_N 2 \sum_{n=1}^N \frac{1}{n^2} \\ &= \frac{1}{2\pi^2} \sum_{n=1}^{+\infty} \frac{1}{n^2}\end{aligned} \quad (2)$$

και

$$\int_{-\frac{1}{2}}^{\frac{1}{2}} x^2 dx = \frac{1}{12}. \quad (3)$$

Συνδυάζοντας τις (1), (2) και (3) το συμπέρασμα έπεται.